

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

NUKUS DAVLAT TEXNIKA UNIVERSITETI

SUN’IY INTELLEKT ASOSLARI VA KELAJAGI.
XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMANINING
MA’RUZALAR TO‘PLAMI

JASALMA INTELLEKT TIYKARLARI HÁM KELESHEGI.
XALIQARALIQ ILIMIY-ÁMELIY KONFERENCIYASINIŃ
LEKCIYALAR TOPLAMI

ОСНОВЫ И БУДУЩЕЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА.
СБОРНИК ДОКЛАДОВ МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

FOUNDATIONS AND FUTURE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE.
COLLECTION OF REPORTS FROM THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

(June 12–13, 2026)

NUKUS 2026

QORAQOLPOG‘ISTON RESPUBLIKASIDA XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI TURIZMNI RIVOJLANTIRISH ZARURIYATI

Tleumuratov Bahadir Genjemuratovich - Samarqand iqtisodiyot va servis instituti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada Qoraqolpog‘iston Respublikasida xizmat ko‘rsatish sohasini takomillashtirish orqali turizmni rivojlantirish bugungi kunning muhim jihatlaridan biri ekanligiga alohida e’tibor qaratilgan. Qoraqalpog‘izton Respublikasida xizmatlar sohasini takomillashtirish orqali turizm turlarini rivojlantirish zaruriyati bo‘yicha taklif va tavsiyalar berilgan.

Kalit so‘zlar: turizm, xizmatlar sohasi, modernizatsiya, diversifikatsiya, raqamlashtirish, turistik klaster.

Аннотация: В данной статье рассматривается тот факт, что развитие туризма в Республике Каракалпакстан посредством совершенствования сектора услуг является одним из важных аспектов современной экономики. Предлагаются и даются рекомендации относительно необходимости развития различных видов туризма посредством совершенствования сектора услуг в Республике Каракалпакстан.

Ключевые слова: туризм, сектор услуг, модернизация, диверсификация, цифровизация, туристический кластер.

Abstract: This article examines the fact that developing tourism in the Republic of Karakalpakstan through improving the service sector is a key aspect of the modern economy. Recommendations are offered regarding the need to develop various types of tourism through improving the service sector in the Republic of Karakalpakstan.

Key words: tourism, service sector, modernization, diversification, digitalization, tourism cluster.

Respublikamizda Yangi O‘zbekistonni shakllantirishda xizmat qo‘rsatishda turizm xizmatlarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, “O‘zbekiston-2030” strategiyasida qo‘yilgan maqsadlardan kelib chiqib, “hududlarda xizmat ko‘rsatish va servis sohalarini rivojlantirish orqali, xizmat qo‘rsatish xajmini uch baravarga oshirish”, shu bilan birga “turistik xizmatlar eksportini 5 mlrd dollarga yetkazish...” muxim vazifa sifatida belgilangan. Mazkur vazifani ijrosini ta’minlash bir qator turizmni rivojlantirish bilan bog‘liq iqtisodiy masasalarni, jumladan respublikamizning yetakchi hududlaridan xisoblangan Qoraqolpog‘iston Respublikasida turistik xizmatlarini modernizatsiyalash, diversifikatsiyalash hamda raqamlashtirish, shuningdek hududiy turistik klasterlarni tashkil etish, shu bilan birga soha taraqqiyotini belgilovchi 2030-yilga mo‘ljallangan prognoz parametrlarini ishlab chiqish bo‘yicha iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirish, bugungi iqtisodiyotimizda dolzarb masalalardan bo‘lib qolmoqda.

Qoraqalpog‘iston Respublikasi o‘zining boy tabiati, tarixi va madaniy merosiga ega bo‘lgan mintaqa sifatida turizm sohasini rivojlantirish uchun katta imkoniyatlarga ega. Qoraqalpog‘iston Respublikasida turizm borasida amalga oshirilgan ishlarga e’tibor qaratadigan bo‘lsak, 2023 yilda Qoraqalpog‘istonga 1,2 mln turist *(110 ming xorijiy, 1,1 mln. mahalliy)* tashrif buyurdi va 21 mln. AQSh dollari miqdorida turizm xizmatlari eksport qilindi. Xorijiy turistlarning o‘rtacha qolish muddati davomiyligi 1,5 kundan 3 kunga yetdi.

Qoraqalpog‘iston Respublikasiga tashrif buyuruvchi mehmonlar uchun ko‘rsatiladigan turizm xizmatlarining institutsional asoslarini rivojlantirish asosida diversifikasiyasi kengaytirilishiga erishilish, alohida olingan respublika hududlaridan jumladan, Xo‘jayli tumanida arxeologik, ziyorat, ekologik turizmni rivojlantirish, Taxtako‘pir tumanida etnomadaniy turizm imkoniyatlaridan, Qaratereng ko‘li hamda boshqa turistik obyektlaridan foydalanish, xorijlik turistlarni hozirda eng ommalashib borayotgan cho‘l landshafti, ekologik, rekreatsion turizm yo‘nalishlari bo‘yicha ishlarni amalga oshirish soha taraqqiyotida yangi iqtisodiy imkoniyatlarni yaratadi.

Turizmni yondosh tarmoqlar bilan birgalikdagi rivojlanishini hisobga olgan xoldagi hisob-kitoblar, bandlik borasida yiliga kamida 112 mingdan ziyod qo‘shimcha ish o‘rinlarini yaratish imkoniyati borligidan dalolat beradi. Bu o‘z navbatida turizmning multiplikativ samarasida boshqa tarmoqlarining ham bevosita va bilvosita salmoqli o‘rni borligini ifodalaydi. Yangi O‘zbekistonda turizm sohasini iqtisodiyotning yetakchi strategik sektoriga aylantirish ustuvor vazifalardan biri sifatida belgilab olinganligi tufayli turistik-rekreatsion xizmatlar samaradorligini oshirish zarurati raqamli iqtisodiyot sharoitda davlat ahamiyatiga molik vazifaga aylanmoqda. Shu tufayli hozirgi paytda O‘zbekistonning boy tarixiy-madaniy me’rosga, noyob tabiiy salohiyatga ega bo‘lgan mintaqalari uchun zaruriy raqamli texnologiyalardan foydalangan xolda turistik-rekreatsion obyektlar bo‘yicha ma’lumotlar bazasini hamda turistik firma va mehmonxonalar xizmatlarini raqamlashtirish ishlarini olib borish lozim bo‘lmoqda.

Raqamli platformalar mamlakat turizm industriyasini rivojlantirishda bugun hal qiluvchi rol o‘ynamoqda va bundan keyin ham shunday bo‘ladi. Raqamli texnologiyalar bu yil va kelgusi yillarda ham O‘zbekistonda turizm industriyasining pandemiyadan keyingi tiklanish holati sababli muhim ahamiyatga ega bo‘ladi. Hozirgi sharoitda turizm sohasining ahamiyati va uning xalqaro, jumladan hukumatlararo va shaxslararo munosabatlarga ta’siri ham doimiy ravishda o‘sib bormoqda. Turizmni avvalambor mamlakatlar va qit’alar o‘rtasidagi munosabatlar jihatidan olib qaralganda, xalqaro turistik aloqalar qanchalik muntazam ravishda tus olsa, jahon iqtisodiyoti shunchalik oldindan bashorat qilinishi, dunyo kon’yunkturasi esa shunchalik barqaror bo‘lishi mumkin bo‘ladi” [4].

Mamlakatimizda turizm xizmatlarini rivojlantirishda uning alohida olingan hududlarida jumladan Qoraqalpog‘iston Respublikasida Turizmni rivojlantirish muhim hisoblanadi.

Qoraqalpog‘iston Respublikasida turizm xizmatlarini rivojlantirish zarurligi bir tomondan hududning o‘ziga xos turizm sohasini taraqqiy ettirish uchun imkoniyatlar mavjud ekanligi, ushbu hududdagi turuzim sohasini boshqa turuzim turlaridan keskin farq qilishligi ikkinchi tomondan esa bugungi kunda jahonda ayniqsa Markaziy Osiyoda ekologik vaziyatning keskin o‘zgarib borishligi, insonlarning ekologik muomalarini urganishga qiziqishining yuqoriligi Qoraqalpog‘istonga keladigan sayyohlarni keskin oshib ketishiga sabab bo‘lmoqda.

Yuqoridagidan kelib chiqib Qoraqalpog‘iston Respublikasida xizmatlar sohasini takomillashtirish orqali turizm turlarini rivojlantirish zaruriyati quydagilarda o‘z aksini topadi.

1. Bugungi kunda Qoraqalpog‘iston Respublikasida Orol muomosi vujudga kelishi va dunyo axolisiga uni o‘rganishga qiziqishi yildan yilga ortib borish.
2. Insonlarning alohida olingan hududlardagi ekologik vaziyat, tabiy resuslarni joylashuvi ham insoniyatning maskur resuslardan qay darajada foydalnish sabalarini o‘rganish bo‘lgan qiziqish yuqori bo‘lgan.
3. Qoraqalpog‘iston Respublikasidagi Qoraqalpog‘iston xalqi O‘zbekistondagi alohida boy madaniy merosga ega sifatida o‘zing qadimiy yodgorliklari madaniy meroslariga jumladan “Ayaz qalla”, “Tuproq qalla”, “Shilliq qalla” kabi tarixiy madaniy obeklarga sayyohlarning yildan yilga ortib borish.
4. Respublikkaning Ustyurt platasiga turistlar qiziqtiradigan “Safariy turizm”, “Noyob tabiy lanshaflar”, (Qoraqalpog‘iston Respublikasida florasi va farounasi)ning mavjudligi.
5. Qoraqalpog‘iston Respublikasida orol dengiz ekologik inqirozining yildan yilga ortib borishi sababli jaxon aholisining mahaliy aholini turmush darajasi, ekologik vaziyatidan chiqishdagi amalga oshirayotgan say harakatlarga jahon turistlarning qiziqishi.
6. Qoraqalpog‘iston Respublikasida Nukus shaxrida joylashga Saveskiy nomidagi dunyoda yetakchi mavqeyga ega bo‘lgan davlat san’at muzeyiga dunyo sayyohlarining qiziqishining yuqoriligi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

Маршалл А. Принципы экономической науки М.: Прогресс, 1993. -270 с.

Котлер Ф. Основы маркетинга М.: Прогресс 1990.

Винокуров М.А., Что такое туризм?/научная статья- www.dissercat.com

Тўхлиев И.С., Қудратов Ғ.Х., Пардаев М.Қ. Туризмни режалаштириш. Дарслик.-Тошкент, «Иқтисодиёт-молия» нашриёти. 2010.-254 бет.

. WTTC. (n.d.). Travel & Tourism Economic Impact Research (EIR): Economic impact overview. World Travel & Tourism Council.

. Song, H., & Li, G. (2008). Tourism demand modelling and forecasting—A review of recent research. Tourism Management, 29(2), 203–220.

. Song, H., Qiu, R. T. R., & Park, J. (2019). A review of research on tourism demand forecasting: Launching the Annals of Tourism Research Curated Collection on tourism demand forecasting. Annals of Tourism Research, 75, 338–362.
. Box, G. E. P., Jenkins, G. M., Reinsel, G. C., & Ljung, G. M. (2015). Time series analysis: Forecasting and control (5th ed.). John Wiley & Sons.
. Jiao, X., Chen, J. L., & Li, G. (2021). Forecasting tourism demand: Developing a general nesting spatiotemporal model. Annals of Tourism Research, 90, 103277.
. Law, R., Li, G., Fong, D. K. C., & Han, X. (2019). Tourism demand forecasting: A deep learning approach. Annals of Tourism Research, 75, 410–423.
. Song, H., Qiu, R. T. R., & Park, J. (2019). A review of research on tourism demand forecasting:
L
a Макконнелл К.Р, БРЮ С.Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. В 2 Т.: Пер. С
nанг. Т. 2. − Таллин, 1993, стр.398
n 13. Fedorov Robert Gennadevich “Sovremennye tendentsii razvitiya malix form
c
h
i 14. Mirzaev, K. (2011). Approaches and issues for developing livestock services in
lUzbekistan. Perspectives of Innovations, Economics and Business, PIEB, 8(2), 23-25.
g 15. Mirzaev, K., & Janzakov, B. (2020). The determinants of international tourism (in the example of CIS countries). European Journal of Molecular & Clinical Medicine, 7(2), 2020.
t
h **SUN’IY INTELLEKT YORDAMIDA SIFAT NAZORATI**
e Shohzod Rajabboyev Shodi o‘g‘li
Toshkent davlat transport universiteti, tayanch doktoranti
A **Annotatsiya:** Ushbu maqola ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish sohalari sifat nazoratida
sun’iy intellekt (SI) texnologiyalarining qo‘llanilishini ko‘rib chiqadi. Kompyuter ko‘rishi, mashina
o‘rganishi va chuqur o‘rganish kabi usullar orqali nuqsonlarni avtomatik aniqlash, real vaqt rejimida
monitoring va bashoratli tahlillar sifat nazoratini sezilarli darajada yaxshilashi mumkinligi
ta’kidlanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, SI yordamida nuqson aniqlash aniqligi 90-99%
gacha yetishi, inson xatolari kamayishi va ishlab chiqarish samaradorligi oshishi mumkin. Maqola sanoat misollarini va amaliy tavsiyalarni o‘z ichiga oladi.
o **Kalit so‘zlar:** sun’iy intellekt, sifat nazorati, mashina o‘rganishi, kompyuter ko‘rishi, nuqson
faniqlash, ishlab chiqarish, bashoratli tahlil.

Kirish: Zamonaviy raqobatbardosh bozor sharoitida mahsulot sifatini ta’minlash har qanday
korxona uchun muhim strategik vazifadir. An’anaviy sifat nazorati usullari (inson ko‘zi bilan
o
u
r

I -SHO‘BA. SUN’IY INTELLEKTNING ISTIQBOLI VA JAMIYATGA TA’SIRI

1	Интеллектуальное моделирование процессов диагностики вич-инфекции **М.Х.Акбарова, А.С.Аймурзаева, К.С.Парахатов**
2	Aritmiyani aniqlashda mashinaviy o‘qitish modellari asosida ekg signallarining tahlili **Obloqulov S.Z, Rabbimov G‘.M**
3	Sun’iy intellektga asoslangan aqilli sug‘orish tizimlari: jamiyat, ekologiya va oziq-ovqat mahsulotlarini ta’minlash **Sarsenbaeva H.Q**
4	Dala sharoitida olingan tasvirlar asosida ekin kasalliklarini klassifikatsiya qilish algoritmlari va dasturiy majmuasini yaratish **Utebaev D, Allaniyazov J**
5	Artificial intelligence-based analysis of geological data for mineral deposit prediction **M. Shukurova**
6	Модели ии для ранней диагностики вич: подходы, методы и перспективы **Парахатов К.С, Аймурзаева А.С**
7	Maktab o‘quvchilarining bilim darajasini baholashda formativ va summativ yondashuvlarni integratsiyalash **Bekturdiev A.E**
8	Jasalma intellekt tiykarında zíyanlí android qosímshalarín anıqlawshí mobil programma islep shıǵıw **Asenbayev N.A, Asenbayeva D.A, Baxıtbaev N.M**
9	Transtorakal exokardiografiya tasvirlari asosida yurak yetishmovchiligi xavfini baholashning intellektual modeli **I.N. Abdullayev**
10	Yurak ultratovush signallarini avtomatik klassifikatsiyalash uchun gibrid CNN-LSTM arxitekturasini ishlab chiqish **I.N. Abdullayev**
11	Masofaviy ta’lim uchun interaktiv o‘quv platformasini yaratishda sun’iy intellektdan foydalanish **G.N.Tolibaeva, R.Sapartayev**
12	Sun’iy intellektning ta’limda qo‘llanilishi **Maxambetov P.J**

V-SHO‘BA. ISHLAB CHIQARISH TIZIMLARI VA IQTISODIY RIVOJLANISHDA SUN’IY INTELLEKTNING QO‘LLANILISHI VA IMKONIYATLARI

1	Искусственный интеллект в бюджетном планировании: оптимизация расходов на примере стран Азии **У.Р.Махамбетова, А.А.Зарекеев**
2	Jasíl ekonomikada jasalma intellekttiń qollanílíwí **U.O.Turdıeva, A.J.Tursınov**
3	Sun’iy intelektning mashinasozlikni rivojlantirishda tutgan o’rni **A.S.Arziyev, J.J.Nurabaev, B.M.Xabibullaev**
4	Sug‘urta tashkilotlarida majburiyatlar hisobi va auditini takomillashtirishda blokcheyn texnologiyalaridan foydalanish **G.J.Xaliqnazarova**
5	Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va iqtisodiyot integratsiyasi sharoitida raqamli rivojlanish istiqbollari **Sh.A.Arzuova, A.K.Abdimuratova**
6	Искусственный интеллект и будущее человеческой цивилизации: исторический аспект **С.Х.Есбергенова**
7	Ekonomikalıq rawajlanıwda jasalma intellekt sistemalarınıń roli hám imkaniyatları **S.X.Esbergenova, R.O.Qońratbaev**
8	Применение и возможности искусственного интеллекта в производственных системах и экономическом развитии **У.Р.Махамбетова, А.Ш.Базарбаева**
9	Finanslíq kórsetkishlerdi prognozlawda dástúriy ekonometrik modellar hám jasalma intellekt algoritmlerin salístírmalí analizlew **A.K.Abdimuratova, I.K.Aymuratov**
10	Jasalma intellekt texnologiyalarınıń kishi biznes kárxanalarınıń jetkerip beriw shınjırlarına hám jámi faktor ónimdarlıǵına tásiri: Ózbekstan aymaqlıq ekonomikasında matematikalıq-ekonomikalıq modellestiriw **G.X.Saparova, Q.M.Reymov**
11	Qoraqolpog‘iston Respublikasida xizmat ko‘rsatish sohasini takomillashtirish orqali turizmni rivojlantirish zaruriyati **B.G.Tleumuratov**